

HOMENATGE AL DR. JOSÉ SÁNCHEZ REAL

El Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, com a institució cultural de la comarca, dedica enguany la revista *Aplec de Treballs* al Dr. J. Sánchez Real en homenatge i reconeixement a la seva trajectòria historiogràfica que al llarg de la seva vida ha dedicat a conèixer i divulgar el passat de la nostra terra.

Nascut a Gaucín (Màlaga), arribà a Tarragona el 1943 per ocupar la càtedra de Química de l'institut de la ciutat, havent estat el primer de la seva promoció. Tot i la seva formació, des d'un bon començament desenvolupà a l'antiga imperial Tàrraco la seva gran vocació i passió, l'arqueologia, i esdevingué des d'aleshores un referent clau en excavacions, troballes i publicacions d'aquesta disciplina, a més de relacionar-se amb els estudiosos del moment, tant de l'Estat com de l'estranger.

Són in comptables els treballs en forma d'articles o de llibres que ha publicat sobre Tarragona. En reconeixement a la seva tasca l'any 1994 l'Ajuntament de la capital el nomenà fill adoptiu.

No podem deixar de banda tampoc la seva vinculació amb entitats acadèmiques com la Reial Societat Arqueològica de Tarragona o el desaparegut Institut d'Estudis Tarraconenses.

Altres temes d'interès que han merescut l'atenció del Dr. Sánchez Real han estat la història de la medicina, de l'educació, de l'art, del paper, de l'església, del folklore, de la tècnica... Precisament una de les característiques de la seva producció és l'esperit de divulgació científica a la societat, per la qual cosa no ha dubtat a emprar la premsa com a mitjà editorial, fet que implica però un factor negatiu: la dispersió de la seva obra, pal·liada amb la publicació de reculls que sota el títol *Obra menor* ha editat la Diputació de Tarragona, i dels quals n'han aparegut quatre volums els anys 1990, 1992, 1994 i 1999.

La seva vinculació amb la Conca ve de lluny. En primer lloc per qüestions familiars: des del 1952 la seva germana, casada amb un farmacèutic, residirà a Montblanc, i en segon lloc, per la seva afició a l'arqueologia: en companyia de l'enyorat Salvador Vilaseca recorrerà els jaciments arqueològics de la comarca.

L'any 1974 rebrà l'encàrrec de la llavors Caixa Provincial de Tarragona d'elaborar una monografia sobre la Casa Desclergue de Montblanc, que havia estat rehabilitada com a oficina emblemàtica de l'entitat bancària, una restauració que embellí notablement la plaça Major. La recerca li fou molt feixuga pels esforços de recollida d'informació a través del minucios buidatge dels manuals notariais de Montblanc dels segles XVI, XVII i XVIII, conservats aleshores als baixos de la Biblioteca Pública de Tarragona (Casa de Cultura) en l'espai que ocupava l'Archivo Histórico Provincial. A la vegada consultava l'arxiu parroquial de Montblanc conservat en una petita habitació de la capella del Santíssim de l'església de Santa Maria sense classificar ni ordenar, i en pèssimes condicions de consulta, i el del Museu-

Acte de fundació del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà (any 1978), amb el Dr. Sánchez Real a la presidència

Arxiu (llegat de pergamins de Josep Porter Rovira). El portà a Barcelona, a l'Arxiu Reial de Catalunya (ACA), i a l'Arxiu de Protocols. En aquella època es relacionarà amb els montblanquins Lluís París Bou, advocat i historiador, amb Josep M. Jàvega Rosselló i amb l'impressor Josep M. Requesens.

L'any 1978 assisteix com a representant de l'Institut d'Estudis Tarragonenses en l'acte fundacional del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, i serà a partir d'aquesta data que reprendrà l'estudi de la història montblanquina, s'engresca de nou a remenar papers i pergamins de la Conca conservats a Tarragona (AHAT, AHT) i a Montblanc (Museu, Arxiu Parroquial, Convent de la Serra). Diversos monuments han estat objecte de la seva atenció: l'església de Santa Maria (façana, orgue, campanes, retaules, orfebria), la de Sant Francesc i el convent de la Mare de Déu de la Serra (làpides, abaciologia, processons, ensenyament...).

Del folklore de Montblanc ha aportat dades inèdites sobre la Cuca, el Drac, l'Àliga, els músics... En la vessant de la història de la medicina ha recuperat la memòria dels metges i cirurgians montblanquins. L'art també ha estat un tema tractat per ell, sobretot l'escultura medieval i barroca i l'argenteria.

De la mateixa manera que a Tarragona, a Montblanc també farà ús de la premsa i revistes per divulgar la seva obra (*Diari de Tarragona*, *Espitllera*, *Full Parroquial*), però seran les revistes especialitzades les que reproduiran més extensament les seves investigacions: *Aplec de Treballs*, *Butlletí Arqueològic* de Tarragona (1981), *Recerca Musicològica* de Barcelona (1986), *Butlletí de la Reial Acadèmia de Belles Arts* de Barcelona (1989), *Quaderns d'Història Tarraconense* (1993) i altres.

El rigor i l'exigència amb ell mateix i amb els altres n'han fet una persona respectada. Hem de destacar també la seva capacitat per estimular la recerca en els més joves, ajudant-los amb informacions bibliogràfiques i documentals. Per acabar volem encoratjar-lo que continuï oferint-nos les seves descobertes del passat de la nostra comarca.

Josep M.T. GRAU I PUJOL